

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

On erinomaista, että Suomi on tunnistanut korkeatasoisen osaamisen ja TKI-toiminnan merkityksen kilpailukyvyyn, tuottavuuden kasvun ja hyvinvoinnin perustana. Monivuotinen T&K-suunnitelma luo entistä paremmin ennustettavan ja vakaamman innovaatioympäristön, joka tukee aineettomien investointien kohdentumista Suomeen.

Esitetty suunnitelma perustuu vahvasti parlamentaarisen TKI-työryhmän valmistelemaan, aiempaan monivuotiseen T&K-suunnitelmaan. On tärkeää, että aiemmassa työssä laajapohjaisessa yhteistyössä laaditut periaatteet ohjaavat myös uuden suunnitelmaluonnoksen sisältöä. Tämä luo toimijoille juuri sitä ennustettavuutta toimintaympäristön kehitykseen, joka aiemmin on ollut keskeinen haaste pitkäjänteiselle T&K- ja innovaatiotoiminnalle maassamme.

Linjausten määrittelyn ja ennen kaikkea toimeenpanon kannalta olisi toivottavaa, että TKI-järjestelmää koskeva tavoitetila olisi kuvattu selkeän ja innostavan vision muodossa. Kun tavoitetilaa sitten verrattaisiin nykytilasta muodostettuun kokonaiskuvaan, niin tarvittavien muutosten analyysi toimisi luontevasti rahoituslinjausten perustana ja jäsenyyksenä, ja varmistaisi, että kaikki olennaiset asiat tulisivat linjauksissa käsiteltyä. Hyvin määritelty visio varmistaisimyös eri toimijoiden kautta tapahtuvalle linjausten toimeenpanolle yhteisen suunnan ja innoituksen. Vaikka tavoitetilan kirkastamista kannattaa jatkaa, niin esitetyt linjaukset kattavat epäilemättä kuitenkin jo nyt panostusten ohjaamisen kannalta tärkeimmät asiat.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Osana valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa myös Business Finlandin toimintamenoihin kohdistuu huomattava leikkaus. Tämän vuoksi Business Finland käy huolellisesti läpi ja tiivistää rahoitus- ja asiantuntijapalvelujen tarjoomansa. Tämä tarjoomasalkun uudistus tehdään työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa T&K-rahoituksen monivuotisessa suunnitelmassa esitettyjä

linjauksia noudattaen niin, että toiminta kohdentuu vaikuttavuudeltaan parhaisiin palveluihin. T&K-toiminnan monivuotinen suunnitelma tulee siten vahvasti ohjaamaan Business Finlandin asiakastyön ja rahoituspalvelujen kehitystä. Uudistusten tarkempi valmistelu tehdään syksyllä 2024.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Innovaatioympäristön erilaisten toimijoiden välinen yhteistyö on hyvin perustellusti nostettu yhdeksi T&K-panostusten painopisteistä. Business Finlandin ja Suomen Akatemian kilpaillut projektirahoitusmuodot sopivat hyvin painotusten toimeenpanoon.

Yhteistyötä koskevien linjausten perusteluissa todetaan, että ”Business Finland vahvistaa rahoitusta tutkimustulosten ja tutkimuspohjaisten innovaatioiden kaupallistamisen vauhdittamiseksi ja edistää rahoituksella myös taiteen ja kulttuurin aloilta syntyvien, tutkimuspohjaisten innovaatioiden kaupallistamista.” Näiden lauseiden merkitystä olisi syytä täsmentää, sillä T&K-toimintaan tarkoitetut rahoitusmuodot eivät yleensä ole käytettävissä varsinaisten kaupallistamistoimien rahoittamiseen. Tarkoitukseen paremmin sopivat, de minimis -ehtoiset innovaatiotuet ovat itse asiassa merkittävien leikkausten kohteena samaan aikaan, kun T&K-rahoitusta lisätään.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

T&K-toimintaan kohdistuvat valtion lisäpanostukset on esityksessä perusteltu ennen kaikkea vaikutuksilla tuottavuuteen ja kilpailukykyyn sekä näiden avulla pitkän aikavälin talouskasvuun, joka vahvistaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohjaa. Tämä antaa selkeän perustan suunnitelmaluonnoksessa esitetyille painotusvalinnoille. Kokonaisuus on varsin johdonmukainen, ja esitetyt linjaukset tukevat uskottavasti esitettyjen hyötytavoitteiden saavuttamista. Yritysten keskeinen rooli niin T&K-panostusten kasvattamisessa kuin tavoiteltujen hyötyjen tuottamisessa on tuotu selvästi esille.

Kansantalouden kannalta merkittävimmät hyödyt yritysten T&K-toimintaan kohdennetuista kannusteista syntyvät tutkitusti pääosin innovaatiokyvykkyyksiltään vahvojen yritysten projekteista, joissa kohtaavat suuri riski ja suuri hyötypotentiaali. On siis hyvin perusteltua kohdentaa yritysten T&K-toiminnan kannusteita T&K-toiminnan kyvykkyyksien ja kunnianhimon tason nostamiseen. Toisaalta yrityksillä ja niiden innovaatiotoiminnalla on kehityskaarensa, ja kansallisesti on tärkeä saada myös uusia yrityksiä suunnitelmallisen ja tavoitteellisen T&K- ja innovaatiotoiminnan tekijöiksi ja hyödyntäjiksi. Kahteen osaan jaettu linjauskokonaisuus yritysten T&K-toiminnan lisääntymisen osalta on siis hyvin perusteltu. Linjausten toimeenpanossa on vielä kiinnitettävä huomiota vaikuttavimpien painotusten löytäminen näiden panostuskohteiden välille.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

T&K-osaamisen turvaamisella ja vahvistamisella on erittäin tärkeä rooli T&K-panostuksilla tavoiteltujen hyötyjen saavuttamisessa. T&K-toiminnassa ja innovatiivisten liiketoimintojen uudistamisessa tarvittavat osaamiset kehittyvät erittäin suurelta osin työelämän aikana työntekijöiden ottaessa haltuun uusia asioita haasteellisia työtehtäviä suorittaessaan. On hienoa, että työssä oppiminen esimerkiksi Business Finlandin osarahoittamissa T&K-projekteissa, on otettu näkyvästi esille oppimista koskevissa T&K-panostusten linjauksissa.

T&K-panostusten vaikuttavuuden turvaamiseksi tulee varmistua myös koulutuksen ja osaamis pohjaisen maahanmuuton kehittämistä, vaikka näiden rahoitus ja muu edistäminen tapahtuu pääosin muilla keinoilla kuin T&K-rahoituksella.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Kilpailukykyisillä ja yhteiskäyttöisillä tutkimus- ja teknologiainfrastruktuureilla on suuri merkitys T&K-ympäristömme menestystekijänä ja houkuttavan T&K-maakuvan luomisessa. Merkittävät yhteiskäyttöiset T&K-infrstruktuuri-investoinnit kannattaa suunnitelmallisesti kohdentaa ennen kaikkea strategisesti valituille T&K-toiminnan aloille, joilla on erityisen suuri mahdollisuus synnyttää myönteisiä vaikutuksia Suomen taloudelle ja yhteiskunnalle. Infrastruktuuri-investointien yhteydessä tulisi aina varmistaa myös panostukset siihen, että varsinaisen infrastruktuurin tueksi luodaan niiden laaja-alaista hyödyntämistä vauhdittavia verkostoja ja palveluja.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

T&K-toiminnan kansainvälisissä maa-arvioinneissa Suomen yhdeksi merkittäväksi kehityskohteeksi mainitaan käytännössä aina T&K-toiminnan sisänpäinkääntyneisyys. Usein havaitaan, että Suomessa tehtävää T&K-työtä ei myöskään aktiivisesti suunnata potentiaalisilta kohdemarkkinoilta saatavan tiedon ja palautteen pohjalta. T&K-toiminnan tulisi määrätietoisesti hyödyntää

kohdemarkkinoilta saatavaa tietoa T&K-toiminnan suuntaamisessa alusta alkaen aina markkinoille menoon saakka. Suomen vienninedistämispalvelujen järjestämistapa vaikuttaa ratkaisevasti siihen, kuinka hyvin se pystyy tätä T&K-toimintaa suuntaavaa markkinavuoropuhelua tukemaan. T&K- ja innovaatiotoiminnan edistämisen ja vienninedistäisen tulisi olla mahdollisimman tiiviisti johdettu kokonaisuus, jotta valtion kasvaista T&K-panostuksista saataisiin mahdollisimman suuri hyöty.

Geopoliittisten jännitteiden lisääntyessä tärkeäksi tulee erityisesti yhteistyön lisääminen ns. samanmielisten maiden kanssa. Esimerkiksi pohjoismainen yhteistyö olisi syytä pitää näkyvästi esillä T&K-toiminnan kansainvälistymistä ohjaavissa linjauksissa. Esitetyt panostukset EU:n tarjoamien verkosto- ja rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämiseen ovat hyvin perusteltuja.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Business Finland puoltaa rajatussa laajuudessa T&K-toiminnan kansallisten sisältöpainotusten määrittelyä. Kun näitä sisältöpainotuksia määritellään, olisi syytä lähteä liikkeelle kansallisten avaintoimijoiden nykyisistä strategisista painopisteistä tunnistetuilla yhteisillä aiheilla. Näin uutta kansallista toiminta- ja yhteistyömallia päästäisiin kehittämään mahdollisimman nopeasti käytännön kokemuksia työssä hyödyntäen.

T&K-toiminnan sisältöpainotuksia määriteltäessä on suomalaisen potentiaalin tunnistamisen lisäksi tehtävä myös markkinamahdollisuuksien ennakoivaa arviointia. T&K-lisäpanostuksilla tavoiteltavat hyödyt syntyvät Suomen vahvuuksien kohdatessa globaaleilla markkinoilla syntyessä tai nopeassa kasvussa olevat markkinamahdollisuudet.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

On tärkeää, että tehtyjen linjausten toteutumista, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta seurataan suunnitelmallisesti ja seurantatietoa hyödynnetään panostusten kohdentamisessa ja TKI-järjestelmän kokonaisvaltaisessa ohjauksessa. Seurannan menettelyjä on syytä vielä täsmentää ja kehittää esitetystä. Tutkimus- ja innovaationeuvoston rooliin sopii myös päävastuu seurannasta ja sen kehittämisestä.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Edellisen monivuotisen T&K-rahoitussuunnitelman laatinut parlamentaarinen TKI-työryhmä korosti työskentelynsä aikana erittäin viisaasti TKI-järjestelmän kokonaisvaltaisen ohjauksen ja kehittämisen tarvetta. Tavoitellut hyödyt eivät synny pelkästään T&K-toiminnasta, vaan kokonaisuuden tulee olla kunnossa ideoista ja osaamisesta aina globaaleille markkinoille menoon ja siellä kasvuun asti. Linjausesitykseen sisältyvä kuvaus TKI-toimintaympäristön kehittämisestä jää suppeaksi ja varsin pintapuoliseksi. Tämä on toisaalta ymmärrettävää, kun kyseessä on ensisijaisesti T&K-toiminnan rahoitusta ohjaamaan tarkoitettu suunnitelma. On kuitenkin tärkeä välttää järjestelmän osioitointia, ja vaikkapa T&K-rahoitusta täydentävän innovaatorahoituksen, ulkomaisten investointien ja osaajien houkuttelun, koulutuksen, ekosysteemikehityksen sekä viennin ja

kansainvälistymisen edistämispalvelujen roolia T&K-toiminnan hyötyjen varmistamisessa ei saa sivuuttaa. Linjausten jäädessä näiltä osin kovin kevyiksi, tutkimus- ja innovaationeuvoston asema kokonaisuuden seurannassa ja koordinoinnissa korostuu.

Kemppainen Hannu
Innovaatiorahoituskeskus Business Finland